

**มคอ. ๓ รายละเอียดของวิชา
รหัสวิชา ๑๐๑ ๓๐๗ รัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก
(Political Science in Tipitaka)**

**หลักสูตรพระพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา พระพุทธศาสนา
คณะพุทธศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น**

มคอ. ๓ รายละเอียดของรายวิชา
รหัส ๑๐๑ ๓๐๗ รัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก
(Political Science in Tipitaka)

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา	วิทยาเขตขอนแก่น /พุทธศาสตร์/ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

หมวดที่ ๑ ข้อมูลโดยทั่วไป

๑. รหัสและชื่อรายวิชา	๑๐๑ ๓๐๗ รัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก (Political Science in Tipitaka)
๒. จำนวนหน่วยกิต	๓ หน่วยกิต ๓ (๓-๐-๖)
๓. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา	พระพุทธศาสตรบัณฑิต / หมวดวิชาเฉพาะ วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา
๔. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน	
๕. ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน	ภาคที่ ๑ ชั้นปีที่ ๓
๖. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) (ถ้ามี)	ไม่มี
๗. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites) (ถ้ามี)	ไม่มี
๘. สถานที่เรียน	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
๙. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด	พฤษภาคม ๒๕๖๘

หมวดที่ ๒ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

๑. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

ศึกษาความหมาย แนวคิดทฤษฎี ความเป็นมา อุดมการณ์ และความขัดแย้ง ทางการเมือง รูปแบบการปกครอง การเลือกตั้ง สิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการปกครอง วิเคราะห์แนวคิดทฤษฎี รูปแบบการปกครอง ในพระไตรปิฎก เปรียบเทียบหลักนิติรัฐและนิติธรรม ประยุกต์และบูรณาการหลักการทางพระพุทธศาสนากับหลักรัฐศาสตร์

๒. วัตถุประสงค์ในการปรับปรุงรายวิชา

1. เพื่อให้บัณฑิตสามารถอธิบายความหมายและขอบข่ายรัฐศาสตร์ทั่วไปและรัฐศาสตร์ในทัศนะของพระพุทธศาสนา
2. เพื่อให้บัณฑิตสามารถอธิบายแนวคิดและทฤษฎีทางรัฐศาสตร์ที่ปรากฏในพระไตรปิฎก
3. เพื่อให้บัณฑิตสามารถประยุกต์หลักรัฐศาสตร์ตามทัศนะของพระพุทธศาสนาให้กับสังคม
๔. เพื่อให้บัณฑิตวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎี รูปแบบการปกครอง ในพระไตรปิฎก เปรียบเทียบหลักนิติรัฐและนิติธรรม
๕. เพื่อให้บัณฑิตประยุกต์และบูรณาการหลักการทางพระพุทธศาสนากับหลักรัฐศาสตร์

๓. วัตถุประสงค์ในการการพัฒนา

- ๑) ดำเนินการศึกษาแนวคิดทฤษฎีทางรัฐศาสตร์ ความเป็นมาของรัฐธรรมนูญ อุดมการณ์ และความขัดแย้ง ทางการเมือง รูปแบบการปกครอง การเลือกตั้ง สิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมของประชาชน
- ๒) ดำเนินการวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎี รูปแบบการปกครอง ในพระไตรปิฎก เปรียบเทียบหลักนิติรัฐและนิติธรรม
- ๓) ดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ที่เน้นทฤษฎีทางรัฐศาสตร์ ความเป็นมาของรัฐธรรมนูญ อุดมการณ์ และความขัดแย้ง ทางการเมือง รูปแบบการปกครอง การเลือกตั้ง สิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วม
- ๔) ดำเนินการพัฒนาระบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ E-Learning และการพัฒนาสู่ระบบ AI
- ๕) การนำเสนอการใช้อุปกรณ์มัลติมีเดีย (multimedia) และเทคโนโลยีที่เหมาะสมในยุคปัจจุบัน

หมวดที่ ๓ ลักษณะและการดำเนินการ

๑. คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาความหมาย แนวคิดทฤษฎี ความเป็นมา อุดมการณ์ และความขัดแย้ง ทางการเมือง รูปแบบการปกครอง การเลือกตั้ง สิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการปกครอง วิเคราะห์แนวคิดทฤษฎี รูปแบบการปกครอง ในพระไตรปิฎก เปรียบเทียบหลักนิติรัฐและนิติธรรม ประยุกต์และบูรณาการหลักการทางพระพุทธศาสนากับหลักรัฐศาสตร์

๒. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
บรรยาย ๔๘ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา	สอนเสริมตามความต้องการของนักศึกษา	มีมอบหมายงานนิสิตเพื่อนำเสนอ	ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ๖ ชั่วโมงต่อภาค

	เฉพาะราย		การศึกษา
๓. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นิสิตเป็นรายบุคคล - อาจารย์ประจำวิชา ให้คำปรึกษาผ่านโปรแกรมโทรศัพท์มือถือ (Line) - มุมแนะนำคณะพุทธศาสตร์ ห้อง ๒๐๘ ชั้น ๒ อาคาร ๑๐๐ สมเด็จพระพุทธาจารย์ (อ.อ. อาสภมหาเถร) - อาจารย์ประจำรายวิชา แจ้งการให้คำปรึกษาผ่านเว็บไซต์คณะพุทธศาสตร์และในห้องเรียน - อาจารย์จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่มตามความต้องการ ๑ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (เฉพาะรายที่ต้องการ โดยมีการแจ้งผ่านทาง Email Address) - อาจารย์ประจำรายวิชา ประกาศเวลาให้คำปรึกษาผ่านเว็บไซต์คณะพุทธศาสตร์ หรือที่สำนักงาน			

หมวดที่ ๔ การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

๔.๑ การพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของนิสิต

คุณลักษณะพิเศษ	กลยุทธ์หรือกิจกรรมของนิสิต
ด้านความรู้ มีทักษะการสื่อสาร	-มีเทคนิคกระบวนการสอน เพื่อให้บัณฑิตมีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และวัฒนธรรมขององค์กร รวมทั้งพัฒนาตนเองและพัฒนาการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
ด้านศีลธรรม มีจิตอาสา จิตสำนึกสาธารณะรับใช้สังคม	-มีเทคนิคกระบวนการสอน เพื่อให้บัณฑิตมีจิตสาธารณะด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีความรับผิดชอบต่องาน สังคม องค์กรและสิ่งแวดล้อม
ด้านปัญญา มีความรอบรู้ในวิชาการทางพระพุทธศาสนา สามารถนำเอาองค์ความรู้ประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	-มีเทคนิคกระบวนการสอน เพื่อให้บัณฑิตมีทักษะการใช้ชีวิต พัฒนาจิตใจและสังคม สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

๔.๒ การพัฒนาการเรียนรู้ในแต่ละด้าน (จาก มคอ. ๒ หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕).

๑.คุณธรรม จริยธรรม					๒.ความรู้					๓.ทักษะทางปัญญา				๔.ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ			๕.ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ			
๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๔
○	○	●	○	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	●	○	○	○	●	○	○

๔.๒.๑ คุณธรรม จริยธรรม

ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม	กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการ เรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม	กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม
(๓) มีภาวะผู้นำและผู้ตาม สามารถทำงานเป็นทีมและสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งได้	(๓) เรียนรู้จากกรณีตัวอย่างประเด็นปัญหาทางด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้ผู้เรียนฝึก การแก้ปัญหาการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง การจัดกิจกรรมในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียน	(๓) ประเมินคุณธรรม จริยธรรมของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาโดยหน่วยงานผู้ใช้บัณฑิต

๔.๒.๒ ความรู้

ผลการเรียนรู้ด้านความรู้	กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการ เรียนรู้ด้านความรู้	กลยุทธ์การประเมินผลการ เรียนรู้ด้านความรู้
(๒) สามารถวิเคราะห์ปัญหาทางสังคมโดยใช้แนวคิดทางด้านพระพุทธศาสนา รวมทั้งประยุกต์ความรู้ ทักษะ และการใช้เครื่องมือทางพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมกับการแก้ไขปัญหาในสังคม	(๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา	(๒) การสอบกลางภาคและปลายภาคเรียน

๔.๒.๓ ทักษะทางปัญญา

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา	กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการ เรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา	กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้าน ทักษะทางปัญญา
(๒) สามารถสืบค้น ตีความ และประเมินสารสนเทศ เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์	(๒) รายวิชาปฏิบัติ ผู้เรียนต้องฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้	(๒) การสอบกลางภาค และปลายภาคเรียน

๔.๒.๔ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบ	กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการ เรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบ	กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้าน ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ
(๑) สามารถให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการแก้ปัญหาสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในบทบาทของผู้นำ หรือในบทบาทของผู้ร่วมทีมทำงาน	(๑) มีการมอบหมายงานให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มเพื่อเรียนรู้ความรับผิดชอบ และการเป็นสมาชิก ที่ดีของกลุ่ม	(๑) ประเมินจากพฤติกรรมและการแสดงออกของผู้เรียนระหว่างการเรียนรู้ การสอนและการทำงานร่วมกับเพื่อน

๔.๒.๕ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการ วิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการ เรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์ เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้าน ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การ สื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ
(๒) สามารถแปลงข้อมูลเป็นข่าวสารที่มีคุณภาพ และเหมาะสมต่อการ	(๒) จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเลือก	(๒) ประเมินจากความสามารถในการสื่อสาร การอธิบาย การอภิปราย

สื่อสารทั้งกับบุคคลและ กลุ่มคนใน สถานการณ์ที่หลากหลาย	และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ การสื่อสารที่หลากหลาย รูปแบบ	กรณีศึกษาต่าง ๆ
--	--	-----------------

หมวดที่ ๕ แผนการสอนและการประเมินผล

๑. แผนการสอน

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
๑	แนะนำรายวิชาและแผนการสอน ชี้แจงแนวสังเขปและรายละเอียด ประจำวิชา เกณฑ์การศึกษาตาม ระเบียบของมหาวิทยาลัย, การ วัดผลและประเมินผล	๓	แนะนำ ชี้แจง อธิบายรายวิชา และ แผนการสอน เอกสารประกอบการเรียน การสอน - บอกแหล่งค้นคว้าข้อมูล - มอบหมายงานให้ไปค้นคว้า - แนะนำวิธีการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศ การทำเอกสารสำหรับการนำเสนอ การ ใช้โปรแกรมนำเสนอข้อมูล (เพิ่มเติมการ เรียนรู้ สืบค้นข้อมูลโดยใช้เทคโนโลยีที่ ทันสมัย สอดคล้องกับเป้าหมายการ เรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑) - มอบหมายงานค้นคว้าและฝึกปฏิบัติ	
๒	บทที่ ๑ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ รัฐศาสตร์ตามแนว พระพุทธศาสนา -ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ พระพุทธศาสนา -ความเป็นมาของ พระพุทธศาสนา ในประเทศไทย - ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา กับสังคมไทย -ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ รัฐศาสตร์ -ทักษะเกี่ยวกับแนวคิดทาง	๓	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน 1.บรรยาย การยกตัวอย่าง ชักถาม 2.มอบหมายงานในแบบฝึกหัด 3.สื่อที่ใช้เป็นเอกสารประกอบการสอน และนำเสนอโดยโปรแกรม PowerPoint	

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
	การเมืองการปกครองตามแนว พระพุทธศาสนา			
๓	หลักนิติบัญญัติและตุลา การตามแนวพระพุทธศาสนา -หลักนิติบัญญัติตามแนว พระพุทธศาสนา -หลักตุลาการตามแนว พระพุทธศาสนา	๓	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน 1.บรรยาย การยกตัวอย่าง ชักถาม 2.มอบหมายงานในแบบฝึกหัด 3.สื่อที่ใช้เป็นเอกสารประกอบการสอน และนำเสนอโดยโปรแกรม PowerPoint	
๔	แนวคิดการปกครองใน สมัยพุทธกาล -รูปแบบการปกครองสมัย พุทธกาล -คุณธรรมทางพระพุทธศาสนา กับ หลักการปกครอง -อธิปไตย ๓ กับหลักการ ปกครอง	๓	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน 1.บรรยาย การยกตัวอย่าง ชักถาม 2.มอบหมายงานในแบบฝึกหัด 3.สื่อที่ใช้เป็นเอกสารประกอบการสอน และนำเสนอโดยโปรแกรม PowerPoint	
๕	แนวคิดการกำเนิดรัฐในระไตร ปิฎก -คำสอนว่าด้วยการกำเนิดรัฐ -การจัดระเบียบทางสังคมของรัฐ ในพระไตรปิฎก -ที่มาและความสำคัญของผู้นำรัฐ	๓	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน 1.บรรยาย การยกตัวอย่าง ชักถาม 2.มอบหมายงานในแบบฝึกหัด 3.สื่อที่ใช้เป็นเอกสารประกอบการสอน และนำเสนอโดยโปรแกรม PowerPoint	
๖	สังคมสงฆ์กับแนวคิดทางการ ปกครอง - กฎหมายหรือนัยของสงฆ์ - ลักษณะสังคมนิยม - สังคมสงฆ์ไม่มีทรัพย์สินส่วน บุคคล - รัชมิกสังคมนิยม	๓	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน 1.บรรยาย การยกตัวอย่าง ชักถาม 2.มอบหมายงานในแบบฝึกหัด 3.สื่อที่ใช้เป็นเอกสารประกอบการสอน และนำเสนอโดยโปรแกรม PowerPoint	
๗	หลักธรรมที่มีคุณค่าต่อการ ปกครองและการปกครอง - หลักธรรมในการปกครอง ตนเอง	๓	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน 1.บรรยาย การยกตัวอย่าง ชักถาม 2.มอบหมายงานในแบบฝึกหัด 3.สื่อที่ใช้เป็นเอกสารประกอบการสอน	

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
	- หลักธรรมในการปกครอง บุคคล และหมู่คณะ		และนำเสนอโดยโปรแกรม PowerPoint	
๘	สอบกลางภาค	๓		
๙	- หลักธรรมในการปกครอง ประเทศ - หลักธรรมสำหรับปฏิบัติ ราชการ โดยเฉพาะ - หลักธรรมสำหรับบริหาร หรือ ปฏิบัติงานโดยทั่วไป	๓	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน 1.บรรยาย การยกตัวอย่าง ชักถาม 2.มอบหมายงานในแบบฝึกหัด 3.สื่อที่ใช้เป็นเอกสารประกอบการสอน และนำเสนอโดยโปรแกรม PowerPoint	
๑๐	หลักและวิธีการวิเคราะห์ การเมืองการปกครองตามแนว พุทธ - หลักการในการวิเคราะห์ การเมืองตามแนวพุทธ - เกณฑ์พิจารณาการเมืองตาม แนวพุทธ - การสื่อสารทางการเมือง	๓	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน 1.บรรยาย การยกตัวอย่าง ชักถาม 2.มอบหมายงานในแบบฝึกหัด 3.สื่อที่ใช้เป็นเอกสารประกอบการสอน และนำเสนอโดยโปรแกรม PowerPoint	
๑๑	การปกครองและการบริหารตาม แนวคัมภีร์พระสูตร - ความเป็นมาของคัมภีร์สูตร เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง และ การบริหาร -ระบบการเมืองการปกครองตาม แนวคัมภีร์พระสูตรใน พระพุทธศาสนา -หลักการปกครองและการ บริหาร ตามแนวคัมภีร์พระสูตรใน พระพุทธศาสนา	๓	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน 1.บรรยาย การยกตัวอย่าง ชักถาม 2.มอบหมายงานในแบบฝึกหัด 3.สื่อที่ใช้เป็นเอกสารประกอบการสอน และนำเสนอโดยโปรแกรม PowerPoint	
๑๒	การเมืองการปกครอง ตามแนวพระพุทธศาสนาของ	๓	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน 1.บรรยาย การยกตัวอย่าง ชักถาม	

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
	นักวิชาการสมัยใหม่ - การเมืองการปกครองตามแนว พระพุทธศาสนาของพระพุทธ ทาส ภิกขุ		2.มอบหมายงานในแบบฝึกหัด 3.สื่อที่ใช้เป็นเอกสารประกอบการสอน และนำเสนอโดยโปรแกรม PowerPoint	
๑๓	-การเมืองการปกครองตามแนว พระพุทธศาสนาของพระพรหม คุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) - การเมืองการปกครองตามแนว พระพุทธศาสนาของพระพรหม บัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)	๓	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน 1.บรรยาย การยกตัวอย่าง ชักถาม 2.มอบหมายงานในแบบฝึกหัด 3.สื่อที่ใช้เป็นเอกสารประกอบการสอน และนำเสนอโดยโปรแกรม PowerPoint	
๑๔	แนวโน้มการศึกษารัฐศาสตร์ตาม แนวพระพุทธศาสนา -รัฐศาสตร์ตามแนว พระพุทธศาสนาในสภาพปัจจุบัน -คุณธรรมและจริยธรรมทาง การเมืองในสถานการณ์ปัจจุบัน -บทบาทของพระพุทธศาสนากับ การสร้างสันติภาพโลก	๓	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน 1.บรรยาย การยกตัวอย่าง ชักถาม 2.มอบหมายงานในแบบฝึกหัด 3.สื่อที่ใช้เป็นเอกสารประกอบการสอน และนำเสนอโดยโปรแกรม PowerPoint	
๑๕	สรุปการศึกษาทั้งหมด - เพื่อเป็นการทบทวนองค์ ความรู้ทั้งหมดที่ได้ศึกษามาโดย ตลอด - เพื่อประเมินผลการศึกษาโดย ภาพรวม	๓	- ชี้แจงโดยสรุปเนื้อหาทั้งหมดที่ได้เรียน - ให้นักศึกษาอภิปรายและซักถามประเด็น ที่น่าสนใจ - ให้นักศึกษาร่วมกันเสนอแนะการศึกษาวิชา นี้เพื่อการปรับปรุงแก้ไขต่อไป	
๑๖	สอบปลายภาค	๓		

๒.แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ที่	มาตรฐานการเรียนรู้	วิธีการประเมินผล	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของการ ประเมินผล
๑	ด้านคุณธรรมจริยธรรม	- สังเกตพฤติกรรมผู้เรียน - ประเมินผลงานจากการ ทำงานกลุ่ม	ตลอดภาคการศึกษา	๑๐ %
๒	ด้านความรู้	การสอบ	๘	๑๐ %

	ข้อ ๒.๓			
๓	ด้านทักษะทางปัญญา ข้อ ๓.๑ , ๓.๒	การตอบคำถามในชั้นเรียน การสอบอัตรันย	๘ และ ๑๗	๖๐ %
๔	ด้านทักษะความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบ ข้อ ๔.๑	- การสังเกตพฤติกรรมจาก การทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อน - การนำเสนอรายงาน - การทำงานกลุ่มและผลงาน - การส่งงานตามที่มอบหมาย	ตลอดภาคการศึกษา	๑๐ %
๕	ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิง ตัวเลขการสื่อสารและการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ ข้อ ๕.๒	- การนำเสนอหน้าชั้นเรียน	ตลอดภาคการศึกษา	๑๐ %

หมวดที่ ๖ ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

๑. เอกสารและตำราหลัก

คณะอง ว่างฝ่ายแก้ว. รัฐศาสตร์ตามแนวพระพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๕๑

พระครูโสภณปริยัติสุธี (ศรีบรรดรร ธิธมฺโม) รัฐศาสตร์□ในพระไตรปิฎก. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2552

๒. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

กมล สุขพานิช. ระบบการเมืองเปรียบเทียบ. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๓๒.

กมล ทองธรรมชาติ. หลักประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๕.

โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ รศ.ดร.. รัฐศาสตร์กับการเมือง. กรุงเทพมหานคร: ตะเกียง, ๒๕๓๔.

กองวิชาการ อาศรมบัณฑิต. สุขภาพนักสร้างบารมี. ปทุมธานี: มูลนิธิธรรมกาย, ๒๕๔๙.

คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว.. และชาญวิทย์ เกษตรศิริ. ประชาธิปไตยของชาวบ้าน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิมพ์เนศสำนักพิมพ์, ๒๕๑๘.

คำนึ่ง ชัยสุวรรณรักษ์. ประชาธิปไตยในวิถีชีวิตไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แม็ค, ๒๕๔๖.

จิระโชค วีระสัย และคณะ. รัฐศาสตร์ทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๖.

จิระโชค วีระสัยและคณะ. รัฐศาสตร์ทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๐.

จิระโชค วีระสัย. สังคมวิทยาการเมือง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๐.

จรินทร์ เทศวานิช. หลักเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๑.

ชรินทร์ สันประเสริฐ ดร. “ระบบการเมืองการปกครอง.” ใน มนุษย์กับสังคม. เอกสารการสอนชุดวิชา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๓๘.

ทินพันธ์ นาคะตะ. รัฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: พูลสวัสดิ์การพิมพ์, ๒๕๓๕.

พระมหาจรรยา สุทธิญาณ,ดร. รัฐธรรม. เชียงใหม่ : สถาบันปัญญานันตะ, ๒๕๔๑.
 พระสุธีวรญาณ (ณรงค์ จิตตโสภโณ). พุทธศาสตร์ปริทรรศน์. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์-
 มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๑.

หนังสือภาษาอังกฤษ

Carton Cylmer. International Political Science. New York: Harper & Row Publishers,
 ๑๙๘๓.

Michael G. Roskin and others. Political Science: An Introduction. New Jersey :
 prentice–Hall International, Inc. ๑๙๘๘.

William P. Scott. Dictionary of Sociology. Delhi: General Book Depot, ๑๙๙๙.

๓. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

โกวิทย์ วงษ์สุวัฒน์. รัฐศาสตร์กับการเมือง. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ๒๕๓๔.
 คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. สำนักงานกระทรวงศึกษาธิการ. รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธ.
 กรุงเทพมหานคร : กราฟิการ์ต, ๒๕๒๖.

ปรีชา ช้างขวัญยืน. ทรรศนะทางการเมืองของพระพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร: สัมคคีสาส์น, ๒๕๔๐.
 พระราชบัญญัติแม่ธี (สมชัย กุศลจิตโต). พระพุทธศาสนา: แนวคิดเพื่อพัฒนาสังคมและการเมือง.
 กรุงเทพมหานคร: นิตรกรรมพิมพ์, ๒๕๔๘.

มยุรา อูเรนทร์. พระพุทธศาสนากับการเมือง: กรณีศึกษาการปฏิบัติตนของนักการเมืองในปัจจุบัน.
 วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

ดร. ฤทธิชัย แกมภาค. รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการ
 วัฒนธรรม
 แห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๓๙.

๔. เว็บไซต์ที่สำคัญ

[http : //www.dhammathai.org/book/dhamma group04,05,10,12.php](http://www.dhammathai.org/book/dhamma_group04,05,10,12.php).
[www.src.ac.th /web/index.php ? option](http://www.src.ac.th/web/index.php?option)

หมวดที่ ๗ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

๑. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

การประเมินประสิทธิผลในรายวิชานี้ ที่จัดทำโดยนักศึกษา ได้จัดกิจกรรมในการนำแนวคิดและความเห็นจาก
 นักศึกษาได้ดังนี้

- การสนทนากลุ่มระหว่างผู้สอนและผู้เรียน
- การสังเกตการณ์จากพฤติกรรมของผู้เรียน
- แบบประเมินผู้สอน และแบบประเมินรายวิชา
- ข้อเสนอแนะผ่านเว็บบอร์ด ที่อาจารย์ผู้สอนได้จัดทำเป็นช่องทางการสื่อสารกับนักศึกษา

๒. กลยุทธ์การประเมินการสอน

ในการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินการสอน ได้มีกลยุทธ์ ดังนี้

- การสังเกตการณ์สอนของผู้ร่วมทีมการสอน

- ผลการสอบ - การทวนสอบผลประเมินการเรียนรู้
๓. การปรับปรุงการสอน หลังจากผลการประเมินการสอนในข้อ 2 จึงมีการปรับปรุงการสอน โดยการจัดกิจกรรมในการระดมสมอง และหาข้อมูลเพิ่มเติมในการปรับปรุงการสอน ดังนี้ - สัมมนาการจัดการเรียนการสอน - การวิจัยในและนอกชั้นเรียน
๔. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา ในระหว่างกระบวนการสอนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ในรายหัวข้อ ตามที่คาดหวังจากการเรียนรู้ในวิชา ได้จาก การสอบถามนักศึกษา หรือการสุ่มตรวจผลงานของนักศึกษา รวมถึงพิจารณาจากผลการทดสอบย่อย และหลังการออกผลการเรียนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์โดยรวมในวิชาได้ดังนี้ - การทวนสอบการให้คะแนนจากการสุ่มตรวจผลงานของนักศึกษาโดยอาจารย์อื่น หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำหลักสูตร - มีการตั้งคณะกรรมการในสาขาวิชา ตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยตรวจสอบข้อสอบ รายงาน วิธีการให้คะแนนสอบ และการให้คะแนนพฤติกรรม
๕. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา จากผลการประเมิน และทวนสอบผลสัมฤทธิ์ประสิทธิผลรายวิชา ได้มีการวางแผนการปรับปรุงการสอน และรายละเอียดวิชาเพื่อให้เกิดคุณภาพมากขึ้น ดังนี้ - ปรับปรุงรายวิชาทุก ๓ ปีหรือตามข้อเสนอแนะและผลการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ตามข้อ ๔ - เปลี่ยนหรือสลับอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้นักศึกษามีมุมมองในเรื่องการประยุกต์ความรู้นี้กับปัญหาที่มาจากงานวิจัยของอาจารย์หรือนวัตกรรมใหม่ๆ - จัดประชุมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนและระดมสมองพัฒนาระบบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น